

– Met dank aan Marianne van Ophuijsen voor de vertaling -

Het wonder van het imperialistische feminisme

of

Hoe *Wonder Woman* veranderd van heldin in aanhanger van oorlogsmisdaden

Van Susan Abulhawa, 14 juni 2017

Susan Abulhawa is een Palestijnse schrijfster en de auteur van de internationale bestseller Ochtenden in Jenin (Bloomsbury 2010). Ze is ook de oprichter van Speelplaatsen voor Palestina, een NGO (niet-gouvernementele organisatie) voor kinderen.

<http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2017/06/imperial-feminism-woman-170613101125222.html>

Toen ik klein was zat ik, net als veel vrouwen van mijn generatie die opgroeiden met Amerikaanse tv-shows (zelfs als ze Arabisch ingesproken waren) altijd maar te draaien om te proberen superkracht te krijgen zoals Wondervrouw. Ik trok altijd aan mijn neus om mijn omgeving door toverij te veranderen, zoals Samantha uit Behekst.

Deze vrouwelijke persoonlijkheden waren heel anders dan de volgzaam huisvrouwen, efficiënte secretaresses en jonkvrouwen in moeilijkheden waarmee de populaire media in mijn tijd vol zaten. Wondervrouw en Samantha hadden de kracht om hun leven te veranderen, zelfs al moest die kracht verborgen blijven, voor altijd geheim.

Ik weet zeker dat ik best wist dat die figuren niet echt waren, dat hun krachten alleen maar verzinsels waren als amusement. Maar dat verhinderde niet dat ik geloofde dat ik misschien, heel misschien, ergens diep in mij verstopt ook kracht had. Het gaf niet dat draaien me alleen maar duizelig maakte en aan mijn neus trekken niet hielp om als door toverij mijn werk af te krijgen. Ik bleef het proberen.

Ik ben nu een eind in de veertig en de wereld is heel erg veranderd sinds mijn jeugd toen drukpers, radio en tv vrouwen vooral leerden gehoorzame, welgevallige echtgenotes, goede moeders en kundige huisvrouwen te worden. Natuurlijk was ik blij verrast toen ik vernam dat Hollywood eindelijk een goed gefinancierde hoofdfilm ging maken over Wondervrouw, na keer op keer herhaalde films over Batman, Spiderman, Superman en andere mannelijke superhelden. En nog beter, de regie was in handen van een vrouw.

Toen kwam de schok en het verraad.

Wondervrouw blijkt (althans in deze Hollywood-versie) een verklaarde zioniste te zijn en aanvoeder van de supporters van oorlogsmisdaden. Gal Gadot, die de hoofdrol speelt, was een actieve soldaat in het leger toen Israël in 2006 Zuid-Libanon inviel en platbombardeerde.

In 2014 zond Gadot een steunbetuiging aan Israëliische soldaten toen die meer dan 2.100 mensen afslachtten, die gevangen zaten in een afgesloten kustgebied zonder plek om te schuilen of te ontsnappen. Ze bombardeerden hele wijken, zodat gezinnen bedolven raakten onder het puin van hun verwoeste huizen. 52 dagen lang zaaiden ze dood en verderf vanuit lucht, land en zee over weerloze burgers in de dichtst bevolkte plek op aarde.

Degenen die niet werden gedood, werden verminkt, verwond of op een of andere manier getraumatiseerd. De beschietingen hielden niet op dan nadat het weinige dat restte van Gaza's infrastructuur na de vorige aanval weer opnieuw werd aangetast, inclusief ziekenhuizen, elektriciteit, waterzuivering, landbouw, zakenpanden, wegen, scholen en vissersboten.

Israël heeft een van de meest dodelijke legers ter wereld, met de meest geavanceerde en technologische doodsmachines, en ze hebben hun overmacht keer op keer ingezet tegen de in principe ongewapende en belegerde oorspronkelijke bevolking, die zich op geen enkele manier kon verdedigen. What Israël Palestina heeft aangedaan, en Gaza in het bijzonder, is onaanvaardbaar. Het bereikt de ergste vormen van onderdrukking en onrecht en duurt nu al tientallen jaren.

“Zionisme is onverenigbaar met feminisme, en zo’n verouderd keizerlijk feminisme behoort tot een ander tijdsgewricht, toen feministes stredden voor het kiesrecht, maar alleen voor witte vrouwen.”

Toch hebben maar heel weinig opiniestukken geprobeerd te onderzoeken wat het betekent een Zionist de rol te laten spelen van een feministische figuur als rolmodel. De reacties in de massamedia waren voor het merendeel vol lof. Wat er aan kritiek was, richtte zich vooral op de tegenstrijdigheid dat een schoonheid met een korset een beeld van vrouwelijke kracht moet weerspiegelen. Waar Gadots ideologische achtergrond werd genoemd neigde dat ernaar te pogen de publieke verontwaardiging te sussen als aan het licht kwam dat ze een Zioniste is.

De verdediging klinkt bekend: Israël bestrijdt terroristen. Ze verdedigen zich, alleen maar om te proberen hun verlichte Joods-zijn te handhaven midden in een barbaars niet-Joods gebied. Dit lijkt erg op het verhaal dat Zuid-Afrika in hun apartheid ten beste gaf toen het Nelson Mandela gevangen hield, schoolkinderen in Soweto neermaaide, of protesterenden in Sharpeville afslachtte. Ook zij waren zich aan het verdedigen tegen de inboorlingen die hun onderdrukking niet op prijs stelden.

Stel dat Hollywood deze film had gemaakt in de jaren 80 en een militante aanhanger van apartheid de rol van Wondervrouw had laten spelen. Zou de media in de VS de aandacht richten op haar acteertalent en schoonheid, in plaats van het feit dat zij openlijk en vol trots haar recht laat gelden om, als blanke vrouw, de inboorlingen van haar land te onderwerpen?

Nog meer verbijsterend is, dat Gadot wordt voorgedaan als een feministe (via haar eigen bewering) en, opmerkelijk, als een kleurlinge. Queen Latifa voldoet aan die omschrijving en zou een uitstekende Wondervrouw zijn geweest, maar dat terzijde.

Gal Gadots familie kwam naar Palestina als kolonisten en veroveraars. Zoals de meeste zionisten, veranderden haar ouders hun naam Greenstein, om zich “in te burgeren”, maar dat verandert niet wie zij zijn. Gadots privilege-positie in het leven stoelt op de wanhoop, verdrijving, roof en verwoesting van de oorspronkelijke maatschappij waar zij leeft. Daarvoor toont zij geen schaamte of vergoelijking, ze is er eerder trots op.

Discussies over feminisme rond deze film hebben dit cruciale feit over haar terzijde gelaten. Ze hebben het toejuichen door de actrice van het zinloze doden, dat in minder dan twee maanden 547 kinderen het leven kostte, weggelaten. In plaats daarvan wordt de aandacht gericht op haar onmogelijke lichaamsmaten. Dat is gewoon weer een manier om de verwoesting van onze maatschappij te normaliseren.

Maar vergis u niet. Zionisme is onverenigbaar met feminisme, en zo’n verouderd keizerlijk feminisme behoort tot een ander tijdsgewricht, toen feministes stredden voor het kiesrecht, maar alleen voor witte vrouwen.

In de woorden van Jaime Omar Yassin, “Feminisme kan niet zionistisch zijn, net zoals het niet neo-nazi kan zijn – feminisme dat niet inziet hoe het raciale en ethnische onderdrukking doorkruist is gewoon een vorm van witte overheersing.”

Ik heb de film niet gezien en ben dat ook niet van plan. Maar miljoenen meisjes wel, ook kleine Palestijnse meisjes, zoals de jongere versie van mijzelf. Ze zullen vrouwenkracht zien, in het toonbeeld van een superheldin die Palestijnse levens veracht, negeert en niets waard vindt. Het doet pijn, dat te bekijken. En ik kan Libanon en Tunesië – en individuele mensen overal ter wereld – alleen maar dankbaar zijn voor het boycotten van de film.

Susan Abulhawa schrijft internationale bestsellers, poëzie en essays. Haar laatste roman, *The Blue Between Sky and Water* (Het blauw tussen hemel en water) is in 26 talen vertaald.

De visies uitgedrukt in dit artikel zijn die van de auteur en weerspiegelen niet noodzakelijk het redactionele beleid van Al Jazeera.